

The Conceptual Metaphor of Cell for Ethics

Abdollah Salavati

Associate Professor of Theology Department, Shahid Rajaei Teacher Training University, Tehran, Iran. a.salavati@srn.ac.ir

Abstract

Metaphors in the new approach allow us to better understand ethics and bioethics due to their inherent capacities, such as highlighting and diversifying scripts from source domains. According to some, metaphors are not limited to conventional metaphors, not merely epistemological, but we need complex and unconventional metaphors for deep thinking and thoughtful cultural considerations. Stem cells, on the other hand, have extraordinary properties for the source domain in the unconventional and complex moral metaphor. Hence, the author has used the conceptual metaphor of cell for ethics. The fundamental question of this quest is: What aspects of morality does the conceptual metaphor of cell in ethics highlight for us? The findings of this study are as follows: 1. The conceptual metaphor of cell for ethics, unlike most ethical metaphors that are simple and common metaphors and naturally have less power for ethics, is a powerful, unconventional and complex metaphor and can handle ethical analysis well; 2. The metaphor mentioned in ethics is formed by moral phenomena and recognizes the distinction between religion and mysticism; 3. In the light of the cellular metaphor of ethics, the difference between ethical performance in different moral situations and ethical agents is better explained; 4. This metaphor, unlike other metaphors, highlights the idiosyncrasy of ethics, not a feature or few ethical features.

Keywords: Conceptual Metaphor, Stem Cells, Conceptual Metaphor of Cell, Moral Metaphor, Ethics.

Type of Article: **Original Research**

Received date: **2021.8.5**

Accepted date: **2021.10.14**

DOI: [10.22034/jpiut.2021.47331.2928](https://doi.org/10.22034/jpiut.2021.47331.2928)

Journal ISSN (print): **2251-7960** ISSN (online): **2423-4419**

Journal Homepage: www.philosophy.tabrizu.ac.ir

Introduction

Contrary to the traditional view that metaphor refers to language and words, and that it is used in literature and expression and literary arrays. In the new view, metaphors are more relevant than language and words. It is tied to mind and thought. Human thinking is metaphorical in nature, and not only is the presence of metaphors in thinking is a natural and unavoidable thing; but with the help of metaphorical imagery, we can find deeper understandings. However, it should be noted that metaphor always reveals one dimension of an issue and hides other dimensions. In the field of ethics, we need various metaphors to understand and explain more aspects of moral and ethical issues.

There are several ethical metaphors among people and ethicists, each of which highlights a face of ethics and obscures various other faces. According to the author, the power of each ethical metaphor is different from the other. Most moral metaphors are simple and common metaphors, and are naturally less powerful. But based on studies in biological science and awareness of the power of stem cells as a source field in metaphor, the author has used the cell metaphor for ethics, and he is of the view that ethics metaphor as cell is more important for understanding morality and bioethics than other moral metaphors. Other moral principles are the way to understand ethics.

Ethics Metaphor as Cell

A range of moral metaphors highlight and illustrate misconceptions about morality. These kinds of metaphors are destructive and deterrent to ethics. Another spectrum of metaphors refers to the marginal and weighty nature of morality. Therefore, with the discovery of their importance and prominence, important moral characteristics and possibilities are obscured and replaced by morality. Another set of metaphors highlights important features of morality and helps us to have better bioethics, but the potential threats of such metaphors are not small. The fourth group is metaphors that emphasize the nature of morality and their potential threats are very small. Therefore, the criterion for classifying these metaphors goes back to their capacity in the process of highlighting process. Any metaphor that

can reveal more features of bioethics is naturally a more powerful metaphor. Inspired by the topics of cell biology, the author reclassifies the above metaphors.

Metaphors help moral actors in the process of judging, deciding, selecting, diagnosing, preventing, and treating moral issues by highlighting the idiosyncrasy of morality. Metaphors of morality as life, morality as essential, and morality as cell are such metaphors. Ethics as medicine is necessary from the branches of ethics as a matter. The author considers these three moral metaphors to be the most powerful metaphors that, with all their differences, have in common that they represent the ethos of morality and contribute to the maximum of moral ethics and that the potential threats are very small, and can be corrected. Therefore, to better understand the conceptual domain of the goal, one must: first, utilize more source domains. Second, use the powerful moral metaphors. Third, use the unconventional, active, and complex metaphors. In this regard, the author has used the conceptual metaphor of the cell for ethics. In powerful moral metaphors, spiritual phenomena in the realm of morality are not limited to a particular historical period or a particular human being. Most of the metaphors used for ethics are conventional metaphors, which are often simple and passive. But cell metaphor is an unconventional and active metaphor, and in the light of which we can give a better structure to understanding ethics.

Conclusion

First, inspired by the topics of cell biology, the author has proposed four categories of metaphors: 1. incapable moral metaphors; 2. Weak moral metaphors; 3. Multipotent moral metaphors; 4. Powerful moral metaphors.

Powerful moral metaphors narrate the ideology of morality and contribute to bio-moral excellence. The cellular metaphor of morality is one of the powerful, unconventional, and complex moral metaphors that the author has proposed and used to analyze and retell morality.

Second, most moral metaphors, such as morality as a ladder, morality as a tool, morality as a necessity, are conventional metaphors and cannot effectively cover the serious arteries of morality. For example, they are not

able to explain the universality and regionality of morality, the moral development in different environments, the non-uniformity of morality, and the likes. But the conceptual metaphor of the cell for morality, due to dualities such as the non-degenerative nucleus and cellular differentiation in different contexts, implies both the universality of morality and its dependence on culture and regionality. It also places a systematic emphasis on the growth and hierarchy of ethics with characteristics such as environment, exchange, reproduction, and the primacy of existence over quiddity, genes, meditation, information codes, and so on.

Third, the cellular metaphor of morality can well deal with the analysis of the levels of morality and the religious and mystical expressions of morality. Recognition of the levels of ethics and the religious and mystical environment causes us not to neglect some moral phenomena and not to limit the spiritual phenomena in the field of ethics to a specific historical period or a specific human being.

References

- Donnall, Thomson James, West Michael (2006) *Essentials of Stem Cell Biology*, Elsevier.
- Kövecses, Zoltán (2005) *Metaphor in Culture Universality and Variation*, New York: Cambridge University Press.
- Kövecses, zoltán (2010) *Metaphor: A Practical Introduction*, Second Edition Exercises written with Réka Benczes Zsuzsanna Bokor Szilvia Csábi Orsolya Lazányi Eszter Nucz.
- Lakoff, George & Johnson, Mark (1980) *Metaphors We Live by*, University of Chicago Press.
- Salavati Abdullah (2016a) "Cellular Theory of Ethics with Emphasis on the Opinions of Allameh Tabatabai", *Philosophical Reflections*, Vol. (16) 2 Consecutive Issue 2: 110-87. (in persian) https://jjpt.sbu.ac.ir/article_96493.html

مجله علمی پژوهش‌های فلسفی دانشگاه تبریز

سال ۱۵ / شماره ۳۷ / زمستان ۱۴۰۰

استعاره مفهومی سلول برای اخلاق

عبدالله صلواتی

دانشیار گروه الهیات، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

a.salavati@sru.ac.ir

چکیده

استعاره‌ها در رویکرد جدید به دلیل ظرفیت‌های درونی همانند برجسته‌سازی و تنوع نگاشت‌ها از حوزه های منبع، امکان فهم اخلاقی و زیست اخلاقی بهتری را برای ما فراهم می‌کنند. به تعبیر برخی، استعاره‌ها نه منحصر در استعاره‌های متعارف هستند و نه صرفاً امر شناختی، بلکه ما برای تفکر عمیق و ملاحظات فرهنگی سنجیده، نیازمند استعاره‌های پیچیده و نامتعارف هستیم. از سویی دیگر، سلول های بنیادی ویژگی‌های فوق‌العاده‌ای برای حوزه منبع در استعاره نامتعارف و پیچیده اخلاقی دارند. از این‌رو، نگارنده، از استعاره مفهومی سلول برای اخلاق بهره برده است. پرسش اساسی این جستار این است: استعاره مفهومی سلول در اخلاق چه زوایایی از اخلاق را برای ما برجسته می‌کند؟ دستاوردهای این پژوهش به این قرار است: ۱. استعاره مفهومی سلول برای اخلاق، برخلاف اکثر استعاره‌های اخلاقی که استعاره‌های ساده و متداولی هستند و طبیعتاً قدرت کمتری برای زیست اخلاقی دارند، استعاره‌ای پرتوان، نامتعارف و پیچیده‌ای است که بخوبی می‌تواند از عهده تحلیل مراتب اخلاق برآید؛ ۲. استعاره یادشده در اخلاق، پدیدارهای اخلاقی شکل گرفته و تمایز یافته در محیط دین و عرفان را به رسمیت می‌شناسد؛ ۳. در پرتو استعاره سلولی اخلاق، تفاوت عملکرد اخلاقی در موقعیت‌ها و کنشگران اخلاقی مختلف بهتر تبیین می‌شود؛ ۴. این استعاره، برخلاف دیگر استعاره‌ها، آیدوس اخلاق را برجسته می‌کند نه یک ویژگی یا چند ویژگی اخلاقی را.

کلیدواژه‌ها: استعاره مفهومی، سلول‌های بنیادی، استعاره مفهومی سلول، استعاره اخلاقی، اخلاق.

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۵/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۷/۲۲

۱. مقدمه

برخلاف نگاه سنتی که استعاره ناظر به زبان و واژه‌هاست و در ادبیات و فن بیان و آرایه‌های ادبی مطرح است در نگاه جدید، استعاره‌ها بیش از آنکه به زبان و واژه‌ها مرتبط باشد با ذهن و اندیشه گره خورده است و تفکر آدمی ماهیتاً استعاری است و نه تنها حضور استعاره‌ها در تفکر امری طبیعی و اجتناب‌ناپذیر است، بلکه به مدد تصویرسازی استعاره می‌توانیم از مسائل فهم عمیق‌تری پیدا کنیم. اما باید توجه داشت که استعاره همواره ابعادی از یک مسأله را آشکار و ابعاد دیگری را پنهان می‌کند. در حوزه اخلاق نیز برای فهم و تبیین ابعاد بیشتر اخلاق و مسائل اخلاقی نیازمند استعاره‌های متنوعی هستیم.

استعاره‌های اخلاقی متعددی در میان مردم و متخصصان اخلاقی وجود دارد که هر یک، چهره‌ای از اخلاق را به صورت برجسته نشان می‌دهد و چهره‌های مختلف دیگری را پوشیده می‌دارند. به نظر نگارنده، قدرت هر یک از استعاره‌های اخلاقی متفاوت از دیگری است. بیشینه استعاره‌های اخلاقی، استعاره‌های ساده و متداولی هستند و طبیعتاً قدرت کمتری دارند^۱. اما نگارنده بر اساس زمینه مطالعاتی در دانش زیست‌شناسی و آگاهی از قدرت سلول‌های بنیادی به عنوان حوزه منبع در استعاره از استعاره سلول برای اخلاق استفاده کرده است و باور نگارنده بر این است که: استعاره اخلاق به مثابه سلول بیش از استعاره‌های اخلاقی دیگر برای فهم اخلاق و زیست اخلاقی راهگشاست.

گفتنی است: در سال ۱۳۹۵ برای نخستین بار نظریه سلولی اخلاق را در مقاله‌ای با عنوان «نظریه سلولی اخلاق با تأکید بر آرای علامه طباطبایی» مطرح کردم و در آذر سال ۱۳۹۶ این نظریه را در قالب کرسی ترویج و نقد دیدگاه‌های علمی ارائه کردم و در این پژوهش سعی دارم این نظریه را بر اساس استعاره‌های مفهومی واکاوی کنم. بنابراین، این پژوهش از سوی نگارنده دیگر مسبوق به سابقه نیست. البته مقاله‌ای در حوزه استعاره و اخلاق با عنوان «استعاره مفهومی و تحلیلی نو از نقش آن در اخلاق» نگارش مسعود صادقی در نشریه تأملات فلسفی چاپ شده است که ارتباطی با نظریه سلولی اخلاق ندارد. این مقاله تلاش می‌کند تا از سرشت استعاری اخلاق سخن گوید و بیان کند که چگونه استعاره مفهومی کارآمد به شناخت بهتر و زیست اخلاقی کمک می‌کند. به دیگر سخن: اگر اخلاق را «مسئولیت‌پذیری در قبال حقوق طرف ارتباط در محیط ۳۶۰

درجه» (قراملکی، ۱۳۹۳: ۶۳-۶۴) یا «هنجارها و ارزش‌های راهنمای عمل و اندیشه» (فناپی، ۱۳۸۴: ۵۱) یا «تلاش برای قرار دادن رفتار خود تحت هدایت دلیل (یعنی کاری را انجام دهیم که بهترین دلایل برای انجام آن وجود دارد) و در عین حال قائل شدن ارزش یکسان برای منافع کلیه افرادی که متأثر از رفتار ما خواهند بود» (ریچلز، ۱۳۸۹: ۳۰) یا به باور نگارنده «ارزش‌ها و هنجارهای راهنما و مصحح و صورت‌بخش انگاره‌ها^۲ و طرح‌واره‌های ذهنی^۳، اندیشه‌ها، احساسات، هیجانات، عواطف، خواسته‌ها، و رفتارها و گفتارها در محیط مسئولیت‌محور ۳۶۰ درجه» بدانیم مجموعه‌ای از شهوده‌ها، دریافت‌های عقلانی و تعالیم وحیانی به ما می‌گویند حقوق و اصول و هنجارهای اخلاقی چیست و با استمداد از استعاره مفهومی سلول می‌توان ویژگی‌ها و ابعاد بیشتری از اخلاق را برجسته کرد و تمایزات و تحولات اخلاقی در پرتو عوامل، شرایط، و محیط را رصد کرد و رخدادها و رفتارها و اندیشه‌ها و دیگر مؤلفه‌های مرتبط با زیست اخلاقی را ارزش‌دآوری کرد. برای واکاوی بهتر استعاره مفهومی سلول برای اخلاق اشاره کوتاهی به استعاره خواهیم داشت. سپس اهم ویژگی‌های سلول‌های بنیادی گزارش می‌شود:

۲. استعاره و ظرفیت‌های درونی آن

در این بخش به مؤلفه‌های استعاره و برخی از اقسام استعاره، و ظرفیت‌هایی که استعاره برای تفکر بطور عام و تفکر اخلاقی بطور خاص دارد اشاره می‌شود:

۱-۲. منبع، هدف و نگاهت

به تعبیر لیکاف، ما در زندگی روزمره با طیف گسترده‌ای از مفاهیم غیراستعاری هم روبرو هستیم. همانند: «بالون بالا رفت»؛ «گربه روی حصیر است»، اما به محض این که فرد از تجربه بدنی ملموس دور شود و در عرصه انتزاع و احساسات وارد شود گریزی از استعاره نیست (Lakoff, 1993: 205).

استعاره مفهومی به عنوان وصف اندیشه نه وصف واژه و زبان، نگاهت حوزه منبع به قصد حوزه هدف است که این امر ملازم با تناظرهایی میان این دو حوزه است. بنابراین، در هر استعاره‌ای، سه مؤلفه منبع، هدف، و نگاهت حضور دارند که در آن، هدف بر اساس منبع تجربه می‌شود. به دیگر سخن سرشت استعاره نگاهت برخی از ویژگی‌های هدف بر اساس برخی از ویژگی‌های منبع است. در تعریف استعاره آمده است:

در نظریه استعاره مفهومی، بطور ساده مطرح می‌شود: مفهوم «الف» همان مفهوم «ب» است. مفهوم «الف» حوزه هدف است و مفهوم «ب» حوزه منبع است و نگاشت‌هایی بین دامنه منبع و دامنه هدف وجود دارد. همچنین، عناصر مفهومی تشکیل دهنده دامنه منبع با عناصر تشکیل دهنده دامنه هدف مرتبط است (Burke, 2014: 214). به بیان دیگر، استعاره مفهومی متعارف، نگاشت مفهومی میان دو حوزه منبع و هدف است (Croft & Cruse, 2004: 196). به تعبیر بلک، در استعاره قاعده «الف» به عنوان / به مثابه «ب» را داریم. در واقع «الف» را جای «ب» می‌نشانیم و تمامی احکام «الف» را احکام «ب» می‌دانیم. اما این کار یک مقایسه‌ورزی ساده نیست، بلکه کارکرد آن بیش از ابزاری برای ترسیم مفاهیم مبتنی بر تشبیهات و بیش از اطلاع‌رسانی صرف است (Black, 1993: 31).

لیکاف و جانسون در راستای تشریح پیوند استعاری میان حوزه منبع و حوزه هدف از این فرمول بهره می‌برند: حوزه هدف همان حوزه منبع است و نگاشت‌های استعاری همانند: «سر ساعت دو می‌بینمت» و «ما وارد قرن ۲۱ شدیم» استعاره «زمان همان مکان است» را نمایش می‌دهد. همچنین، نگاشت «خشم او جوش آمده است» بازتاب استعاره «خشم حرارت دادن مایع است» است و نگاشت «او مجبور بوده با موانع زیادی در زندگی اش مقابله کند، اما از روزهایی که در پرورشگاه بوده است مسیری طولانی را طی کرده است» استعاره «عشق همان سفر است» را حکایت می‌کند (Croft; Cruse, 2004: 194-196).

۲-۲. برجسته‌سازی و پنهان کردن

از نظر لیکاف، مفاهیم استعاری، سیستماتیک است و ما در شیوه‌ای سیستماتیک و به مدد شبکه‌ای از واژگان از استعاره سخن می‌گوییم. به عنوان مثال زمانی که ما در پرتو استعاره استدلال جنگ است از استدلال سخن می‌گوییم از واژگانی چون حمله به یک موقعیت، غیرقابل دفاع، استراتژی، خط حمله جدید، پیروزی، شکست و مواردی از این دست صحبت می‌کنیم. همچنین، زمانی که زمان را به مثابه پول در نظر می‌گیریم به مدد این واژگان درباره زمان صحبت می‌کنیم: صرفه جویی، سرمایه‌گذاری، اختصاص، دادن، تلف شدن، قرض دادن، گذاشتن، باقی ماندن، تمام شدن و پس‌انداز استفاده می‌کنیم (Lakoff; Johnson, 1980: 7).

سیستماتیک بودن استعاره به ما امکان می‌دهد یک جنبه از یک مفهوم را به مدد مفهوم دیگر دریابیم، اما با برجسته شدن یک جنبه از مفهوم هدف، جنبه‌های دیگر آن پنهان می‌شود. به دیگر سخن: زمانی که در پرتو استعاره روی یک جنبه از مفهوم هدف متمرکز شویم این تمرکز، ما را از متمرکز شدن بر جنبه‌های دیگر مفهوم هدف که با آن استعاره ناسازگار هستند، باز دارد. به عنوان نمونه استعاره جنگ برای استدلال، ما را درگیر حمله به موقعیت حریف و دفاع از موقعیت خود می‌کند و از جنبه تشریک مساعی در گفت و گو باز می‌مانیم. با این حال، هم‌پوشانی بین جنبه‌های برجسته شده توسط استعاره‌های مختلف نیز ممکن است پنهان یا کم اهمیت جلوه دهند (Ibid:9; Kovecses, 1986: 7-8).

یا همان‌طور که مطرح شد نگاهت بین حوزه منبع و دامنه هدف، جزئی است. زیرا حوزه منبع فقط بخش‌هایی از جنبه‌های هدف را برجسته می‌کند و موارد دیگر آن را پنهان می‌کند. بنابراین فقط بخشی از منبع روی هدف نگاهت می‌شود و فقط بخشی از هدف با نگاهت‌های از سوی منبع درگیر است. از اینرو، برای فهم کامل یک هدف، ما به چندین دامنه منبع نیاز داریم. زیرا هیچ دامنه منبع واحد نمی‌تواند هدف را به طور کامل ساختار دهد (Burke, 2014: 215).

۲-۳. تشابه هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی

نگاشت بین حوزه منبع و هدف، واجد دو تشابه است؛ تشابه هستی‌شناختی و تشابه معرفت‌شناختی. تشابه هستی‌شناختی بین عناصر یک حوزه و عناصر حوزه دیگر برقرار است. تشابه معرفت‌شناختی بین روابط بین عناصر در یک حوزه و روابط بین عناصر در حوزه دیگر است (Croft; Cruse, 2004: 196).

به عنوان مثال، زمانی که گفته می‌شود «مسیر سازمان برای رسیدن به اهدافش هموار نیست» ما می‌توانیم برای آن دو جدول زیر را طراحی کنیم:

تشابه هستی‌شناختی

حوزه منبع	حوزه هدف
۱ ماشین / قطار	سازمان
۲ حرکت فیزیکی	پیشرفت
۳ موتور محرکه	نیروی درونی

جهت‌دار بودن فیزیکی	جهت‌دار بودن فیزیکی	۴
شتاب غیر فیزیکی	شتاب فیزیکی	۵
مسیر	ریل	۶
هدف	هدف	۷
خروج از مسیر	خروج از ریل	۸

تشابه معرفت‌شناختی

حوزه منبع	حوزه هدف
زمانی که مسیر هموار نباشد امکان دارد قطار از ریلش خارج شود.	زمانی که مدیریت مناسب نباشد ممکن است سازمان از مسیر اصلی سیاست‌گذار خارج شود.
خروج قطار از ریل صدمات جبران‌ناپذیری به سرنشینان، شرکت مسافری، و محیط اطراف ریل وارد می‌کند.	خروج سازمان از مسیر اصلی، آسیب‌های جبران‌ناپذیری به کارمندان، مراجعان، و ذینفعان می‌زند.
با مدیریت کارآمد می‌توانیم مسیر را بازسازی و مرمت کنیم و جلوی فاجعه را بگیریم.	با مدیریت کارآمد می‌توانیم مسیر را بازنگری و بازسازی کنیم و جلوی فاجعه را بگیریم و به اهداف مورد نظر دست یابیم.

۲-۴. استعاره‌های متعارف و نامتعارف

انواعی از استعاره‌ها وجود دارند که در این پژوهش به دلیل بهره‌گیری از استعاره نامتعارف و پیچیده سلول، استعاره متعارف و نامتعارف را جهت گزارش و تبیین بهتر مسأله واکاوی می‌کنم:

از یک منظر استعاره به دو دسته متعارف و نامتعارف تقسیم می‌شود. استعاره‌های مفهومی متعارف در دسترس‌تر و پرتعداد و رایج است. اما یافتن استعاره‌های مفهومی غیر متعارف برای حوزه هدف معین آسان نیست.

مفهوم عشق را به عنوان مثال در نظر بگیرید. عشق از بسیاری جهات به صورت استعاری مفهوم یافته است. ما علاوه بر استعاره «عشق سفر است» از جهات مختلف، از استعاره‌های دیگر برای فهم عشق مدد می‌گیریم که عبارتند از: از نظر آتش (او از عشق سوخت)؛ وحدت جسمی (ما یکی هستیم)؛ دیوانگی (من دیوانه وار عاشق هستم)؛ مبادله اقتصادی (او در این رابطه سرمایه گذاری زیادی کرد) نیروهای جسمی (او من را مقاوم ناپذیر می‌کند)؛ نیروهای طبیعی (زیر پایش جاروب شد)؛ بیماری (او بدحال است)؛ جادو (من افسون شده‌ام)؛ شور (او عشق والایی داشت)؛

جنگ (او سرانجام تسلیم شرایط شد)؛ بازی (او برای رسیدن به هدفش، سخت بازی می‌کند) و غیره. بیشتر مردمان در فرهنگ‌های مختلف با استفاده از جملات روزمره بالا تجربه‌های عاشقانه خود را مطرح می‌کنند. همان‌طور که گفته شد این جملات بیان استعاری از عشق است که درصدد است مفهوم عشق را از طریق حوزه‌های منبع یادشده، بصورت کاملاً جامع و منسجم ارائه دهد (Kövecses, 2010: 36).

با این حال، هنگامی که تجربیات، از محدوده این سازوکارهای مرسوم خارج می‌شوند یا وقتی مردم نمی‌توانند آنها را به روشی منسجم درک کنند ممکن است از حوزه‌های منبع کمتر مرسوم استفاده کنند.

لیکاف و جانسون به یکی از این استعاره‌های مفهومی غیر متعارف اشاره کردند: «عشق یک اثر هنری مشترک است». در حالی که استعاره‌های متعارف ذکر شده در بالا عمدتاً بر جنبه‌های منفعل عشق رمانتیک تمرکز دارند. استعاره اثر هنری مشترک بر جنبه‌های کنش محور آن تأکید دارد اگر عشق یک اثر هنری مشترک است. این دو عاشق باید بتوانند اهداف مشترک خود همانند مقدمات کار و مسئولیت‌هایی را که دارند، کنترل کنند.

روشن است که مفهوم عشق برای کسانی که با این استعاره زندگی می‌کنند بسیار متفاوت خواهد بود. نامتعارف بودن این استعاره مفهومی با این واقعیت نشان داده می‌شود که لیکاف و جانسون هیچ عبارتی زبانی استعاره‌ای برای نشان دادن آن نیافته‌اند.

استعاره عشق به مثابه یک اثر مشترک هنری محصول دو انسان عادی است که تلاش می‌کنند تجربیات عاشقانه روزمره خود را فهم کنند. هنرمندان، شاعران و دانشمندان نیز اغلب همین کار را می‌کنند. آنها راه‌ها و امکانات جدیدی را در قالب استعاره‌های مفهومی غیرمتعارف جدید برای دیدن جهان پیرامون ما به ما ارائه می‌دهند. یک نمونه از این موارد هنگامی رخ داد که ویلیام پی مگی در نشست سازمان ملل در سال ۱۹۹۳ گفت: «زندگی یک آینه است». اگر لبخند بزیند به شما لبخند می‌زند. اگر اخم کنید اخم می‌کند. زندگی به مثابه آینه، استعاره مفهومی متعارفی نیست. بنابراین، مگی در اینجا از استعاره‌ای اختراعی و غیر متعارف استفاده کرد (Ibid: 36). در موضع دیگر، از استعاره‌های اولیه و استعاره‌های پیچیده سخن می‌گوید که به ترتیب قابل ارجاع به استعاره‌های متعارف و نامتعارف است.

از نظر او، استعاره‌های اولیه به تجربه‌های زیسته ما نزدیک است. این استعاره‌ها کلی هستند و ناخودآگاه خلق می‌شوند. مثل ارتباط محبت با گرما؛ با این توضیح که: کودک در آغوش مادر همزمان گرمی جسمی و محبت را تجربه می‌کند و این همزمانی کمک می‌کند تا ناخودآگاه استعاره محبت به مثابه گرما را شکل دهد. در کنار این استعاره‌ها، استعاره‌های پیچیده داریم که به نوعی حاصل ترکیب استعاره‌های اولیه هستند. استعاره‌های پیچیده، ماهیتی زمینه‌مند دارند و در کنار فرایندهای شناختی وابسته به فرهنگ هستند (Ibid, 2005: 4-5).

۳. سلول‌های بنیادی

سلول بنیادی سلولی است که برای دوره‌های نامحدود در طول زندگی ارگانیسم، توانایی تقسیم (خود تکثیری) را داراست. سلول‌های یادشده، در اثر سیگنال‌ها مناسب یا در شرایط و زمینه‌های مناسب می‌توانند به انواع مختلفی از سلول‌ها متمایز شوند؛ سلول‌های متمایز یافته‌ای مثل قلب، پوست، و عصب که دارای اشکال مشخص و عملکردهای تخصصی هستند (Cyndy, D.; Samberg, 2006: p v). اما به نظر برخی، هنوز هیچ تعریف قابل قبول جهانی برای اصطلاح سلول بنیادی وجود ندارد و هر تلاشی برای یافتن تعریفی قابل قبول جهانی از این اصطلاح سلول بنیادی احتمالاً محکوم به شکست است. با این وجود، ویژگی‌هایی برای سلول بنیادی ارائه می‌کنند (Lanza & others, 2006: 1-2). که از آن جمله‌اند:

یکم. سلول‌های بنیادی، توانایی تقسیم به سلول‌هایی با خواص یکسان و سلول‌هایی متمایز یافته را دارا هستند

دوم. این سلول‌ها به سه دسته همه توان (بلاستومرهای جنین دو سلولی)، پرتوان (سلول‌های بنیادی جنین)، و چندتوان (سلول‌های بنیادی در بزرگسالان) تقسیم می‌شوند که به ترتیب می‌توانند یک فرد کامل و سلول‌های برون جنینی (جفت)، غالب سلول‌های فرد، و بخش محدودی از سلول‌ها را بسازند.

سوم. سلول‌های بنیادی دارای دو منشأ هستند: منشأ جنینی (از توده داخلی جنین در مرحله بلاستوسیت) و منشأ بزرگسال (در بسیاری از بافت‌های تخصص یافته بدن)

چهارم. سلول‌های بنیادی جنینی. از جنین‌های سه تا پنج روزه هستند با نام بلاستوسیست با ۱۵۰ سلول و سلول‌های بنیادی بزرگ‌سال در بافت‌های مختلف افراد بالغ همانند مغز استخوان و چربی وجود دارد.

پنجم. سلول‌های بنیادی بزرگسالان می‌توانند سلول‌های همان بافت و سلول‌های دیگر را بسازند (بهاروند و آشتیانی، ۱۳۸۴: ۱۷۸).

ششم. سلول‌های بنیادی عصبی به دلیل توان بالای تکثیر و تمایز، پتانسیل امیدوارکننده برای استفاده درمانی دارند.

هفتم. سلول‌های بنیادی بزرگ‌سال از خود برای مدت زمان طولانی (خود تجدید) کپی می‌کنند و می‌توانند انواع سلول‌های بالغ تولید کنند که دارای ریخت‌شناسی و عملکردهای خاصی هستند (Cyndy, D.; Samberg, 2006: v, vii).

هشتم. امروزه توانسته‌اند سلول‌های عادی بزرگ‌سال را با تغییر ژن برنامه‌ریزی مجدد کنند تا همانند سلول‌های بنیادی جنینی عمل کنند (بهاروند و آشتیانی، ۱۳۸۴: ۱۷۸).

نهم. سلول‌های بنیادی در درمان بسیاری از بیماری‌ها مؤثر است. همچنین، ژن درمانی بر اساس سلول‌های بنیادی بافت‌های مختلف در دستور کار قرار گرفته است؛ با این توضیح که: مهندسی بافت بر اساس سلول‌های بنیادی می‌تواند بستری برای ژن درمانی *ex vivo* باشد که هدف آن جایگزینی، ترمیم یا تقویت عملکرد بافت‌ها یا اندام‌های آسیب دیده است. فرایند *ex vivo* با برداشت سلول‌ها از اهداکنندگان آغاز می‌شود. سپس، دستکاری سلول‌ها در شرایط آزمایشگاهی در راستای بیان ژن‌هایی که پتانسیل درمانی سلول‌های برداشت شده را افزایش می‌دهد دست‌کاری می‌شوند و در پایان، سلول‌ها را دوباره به اهدا کننده تزریق می‌کنند (Chancellor; Huard, 2004: 51).

به نظر تُرکسن، «گفت و گو درباره سلول‌های بنیادین شبیه به بحث میان فیلسوفان دکارتی و اگزیستانسیالیست در دهه‌های پیش شده است؛ بنابراین که در فقره سلول‌های بنیادی، این پرسش‌های اساسی مطرح است: آیا سلول‌های بنیادی مقدر شده به منظور سلول‌های بنیادین خاص بر اساس اصل و نسب‌های خاصشان تعیین شده‌اند و عمل می‌کنند؟ یا آنها این ظرفیت را دارند که پتانسیل‌های متنوع را در محیط‌های مختلف به کار گیرند و عملکردهای متفاوتی داشته باشند؟» به عبارت دیگر، آیا سلول‌های بنیادی از «اراده آزاد» استفاده می‌کنند؟ به یک معنا، ما در

زمینه سلولی بحث می‌کنیم که آیا ماهیت سلول‌های بنیادی بر هستی آنها مقدم است یا وجود آنها بر ماهیت سلول‌های بنیادی مقدم است؟» (Turksen, 2004: p v).
 فارغ از اینکه پاسخ ما به کدام شق مثبت باشد باید اذعان داشت سلول‌های بنیادین ویژگی‌های فوق‌العاده‌ای برای حوزه منبع در استعاره‌های اخلاقی دارند.

۴. استعاره اخلاق به مثابه سلول

استعاره‌های مختلفی برای اخلاق، مطرح شده است همانند: «اخلاق نردبان است»، «اخلاق ترمز است»، «اخلاق ابزار است»، «اخلاق پند است»، «اخلاق طب است»، «اخلاق زینت است» (قراملکی، ۱۳۹۵: ۱۷۳-۱۸۰)، «اخلاق زندگی است»، «اخلاق قله است» و «اخلاق امر ضروری است».

به عنوان نمونه از دیدگاه هایدگر، منزلت اخلاق، تفاوت هستی‌شناختی است و اخلاق در معنای اصلیش، سکنا گرفتن در نزدیکی وجود و پرسش از وجود و پاسخگویی بدان است؛ با این توضیح که: او اتوس را به سکناگزیدن ترجمه میکند و اخلاق هم مشتق از اتوس است. بنابراین، اخلاق، فعالیت نظری نیست، بلکه اخلاق روشی اساسی برای سکناگزیدن (در نزدیکی وجود) و زندگی کردن است (Heidegger, 1998: 271; Lewis, 2005: 106, 1-2).

بنابراین، از این منظر می‌توان گفت: به نوعی در تفکر هایدگر، «اخلاق، سکناگزیدن در جوار وجود است» یا «اخلاق، زندگی در جوار وجود است» حضور دارد. به دیگر سخن: شاهد استعاره متفاوت از اخلاق هستیم: انگاره اخلاق به مثابه سکناگزیدن یا انگاره اخلاق به مثابه زندگی.

هریک از این استعاره‌های مفهومی، نگاشت‌هایی را به همراه دارند به عنوان مثال:
 «او با رفتارهای خویش پله پله ما را به خدا نزدیک می‌کند» (ناظر به استعاره نردبان)
 «تعامل نیکو با آدم‌ها، انسان را به مراتب بالا ارتقا می‌دهد» (ناظر به استعاره نردبان و قله)
 «پایبندیش به اخلاق، او را از رسیدن به زندگی بهتر باز داشت» (ناظر به استعاره ترمز)
 «خوش خلقی با مشتریان سود سرشاری در پی دارد» (ناظر به استعاره ابزار)
 «او باوری به زیست اخلاقی ندارد و صرفاً برای منافعش رفتار اخلاقی با دیگران دارد» (ناظر به استعاره ابزار)

«او برای اخلاقی زیستن در پی شنیدن پندها و توصیه هاست» (ناظر به استعاره پند)

«منشور اخلاقی برای پرستیژ سازمان خوب است» (ناظر به استعاره زینت)
«زیست اخلاقی بهترین گزینش برای نحوه بودن ما در جهان است» (ناظر به استعاره زندگی)
«اخلاق داروی همه دردهای سازمانی است» (ناظر به استعاره امر ضروری و طب)

همان‌طور که گذشت: با توجه به اصل برجسته‌سازی و پنهان کردن، استعاره وجوهی از حوزه مفهومی هدف را برجسته می‌سازد و وجوهی از آن را پنهان می‌کند. شایان توجه است که: طیفی از استعاره‌های اخلاقی، برداشت نادرستی از اخلاق را برجسته و تصویرسازی می‌کنند. این نوع استعاره‌ها مخرب هستند و بازدارنده در قبال زیست اخلاقی. طایفه دیگری از استعاره‌ها ناظر به ویژگی حاشیه‌ای و کم‌وزنی از اخلاق هستند بنابراین، با وزن یافت و برجسته شدن آنها، ویژگی‌ها و امکانات مهم اخلاق پوشیده می‌شوند و بجای اخلاق می‌نشانند. دسته دیگری از استعاره‌ها، ویژگی‌های مهمی از اخلاق را برجسته می‌کنند و به ما کمک می‌کنند تا زیست اخلاقی بهتری داشته باشیم اما تهدیدات بالقوه این دست استعاره‌ها کم نیست. گروه چهارم استعاره‌هایی هستند که بنحوی ذات اخلاق را برجسته می‌کنند و تهدیدات بالقوه آنها نیز بسیار اندک است. بنابراین، ملاک دسته‌بندی این استعاره‌ها به ظرفیت آنها در فرایند برجسته‌سازی بازمی‌گردد. هر استعاره‌ای بتواند ویژگی‌های بیشتری از زیست اخلاقی را نمایان کند طبیعتاً استعاره قدرتمندتری است.

نگارنده با الهام از مباحث زیست‌شناسی سلولی استعاره‌های بالا را از نو مقوله‌بندی می‌کند:

الف. استعاره‌های اخلاقی ناتوان: این استعاره‌ها بر دو دسته‌اند: استعاره‌هایی که فاقد توانایی ترسیم درست از اخلاق هستند و در مواردی ما را به ضد اخلاق سوق می‌دهند: همانند استعاره اخلاق به مثابه ابزار و اخلاق به مثابه زینت؛ و استعاره‌هایی که افزون بر ناتوانی یادشده، بنحو حداکثری فرد و سازمان را از نگاه ۳۶۰ درجه اخلاقی دور می‌کند و مقدمات انتخاب‌ها، داوری‌ها، و رفتارهای نادرست اخلاقی را فراهم می‌کند از دسته استعاره‌های ناتوان در حوزه اخلاق هستند. همانند استعاره اخلاق به مثابه ترمز.

ب. استعاره‌های اخلاقی کم‌توان: این دست استعاره‌ها کمک چندانی به بهبود اوضاع اخلاقی فرد و سازمان نمی‌کنند. استعاره اخلاق به مثابه پند از این دست استعاره‌های کم‌توان در تصویر اخلاق هستند.

ج. استعاره‌های اخلاقی چندتوان: استعاره‌هایی که با برجسته‌سازی مؤلفه‌های بنیادین اخلاق در فرایند ارزش داوری، تصمیم، انتخاب، تشخیص، پیشگیری و درمان مسائل اخلاقی به کنشگران اخلاقی کمک شایانی می‌کند: همانند استعاره اخلاق به مثابه نردبان و اخلاق به مثابه قله.

د. استعاره‌های اخلاقی پرتوان: استعاره‌هایی که با برجسته‌سازی آیدوس اخلاق، در فرایند ارزش داوری، تصمیم، انتخاب، تشخیص، پیشگیری، و درمان مسائل اخلاقی به کنشگران اخلاقی کمک شایانی می‌کند. استعاره‌های اخلاق به مثابه زندگی، اخلاق به مثابه امر ضروری، و اخلاق به مثابه سلول از این دست استعاره‌ها هستند. اخلاق به مثابه طب از انشعابات اخلاق به مثابه امر ضروری است. نگارنده این سه استعاره اخلاقی را از قدرتمندترین استعاره‌ها می‌داند که با همه تفاوت‌های شان در این امر مشترک هستند که آیدوس اخلاق را بازنمایی می‌کنند و به نحو حداکثری به زیست اخلاقی مدد می‌رسانند و تهدیدات بالقوه بسیار کم و قابل تصحیحی دارند.

گفتنی است: در استعاره‌های اخلاقی پرتوان، پدیدارهای معنوی در حیطه اخلاق منحصر به دوره تاریخی خاص یا انسان خاص نمی‌شود. به عنوان نمونه در قرآن کریم هم از عفو سخن به میان آمده است هم از صفح: «...فَاغْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهَ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (بقره/ ۱۰۹) صفح یکی از پدیدارهای معنوی اخلاقی است. اگر عفو را گذشتن و صفح را گذشتن و نادیده گرفتن و فراموش کردن بدانیم و اگر قائل باشیم از آنجا که پیامبر اکرم (ص) همه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا»ی قرآن را اجابت کرده است که به تعبیر عرفانی: «قرآن کتبی، صورت کتبی انسان کامل و صورت کتبی حضرت خاتم صلی الله علیه و آله است» (حسن زاده آملی، ۱۳۸۷: ۱۹۵).

پس پیامبر اکرم (ص) اهل صفح بوده‌اند. اما اگر صفح را پدیدار معنوی مختص و منحصر به پیامبر اکرم (ص) بدانیم بنحوی که ما قادر به انجام آن نباشیم یا قائل باشیم که صفحی که در قرآن آمده منحصر به همان تاریخ نزول قرآن است و به عصر کنونی ارتباطی ندارد با این کار، طیف عمده‌ای از پدیدارهای معنوی را نادیده می‌گیریم. اما استعاره سلولی اخلاق با به رسمیت شناختن دین و عرفان، و صحه گذاشتن بر امکان رشد سلول‌های اخلاقی در محیط‌های دینی و عرفانی، بدون آنکه مرتکب تقلیل یا تأویل یا نادیده گرفتن این تمایزات اخلاقی در محیط دینی شود سعی می‌کند همه پدیدارهای معنوی در دین را ببیند و به رسمیت بشناسد.

بنابراین، برای فهم بهتر حوزه مفهومی هدف، باید اولاً: از حوزه‌های منبع بیشتری بهره برد. ثانياً: از استعاره‌های اخلاقی پرتوان بهره جست. ثالثاً: از استعاره‌های نامتعارف، فعال، و پیچیده استفاده کرد. در همین راستا، نگارنده از استعاره مفهومی سلول برای اخلاق بهره جسته است. گفتنی است: پیشینه استعاره‌هایی که برای اخلاق به کار می‌رود استعاره‌های متعارف هستند که غالباً استعاره‌های ساده و منفعل هستند، اما استعاره سلول، استعاره‌ای نامتعارف و فعال است و در پرتو آن می‌توانیم ساختار بهتری به فهم اخلاق دهیم.

۴-۱. تشابه هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی در استعاره اخلاق به مثابه سلول

در استعاره مفهومی سلول برای اخلاق، سلول بنیادی جزو حوزه منبع و اخلاق جزو حوزه هدف است که در آن، ویژگی‌هایی از سلول بر اخلاق نگاشت می‌شود؛ نگاشتی که در آن، از زبان حوزه منبع و الگوهای استنباطی آن برای مفاهیم حوزه هدف استفاده می‌شود.

تشابه هستی‌شناختی

حوزه منبع	حوزه هدف
۱ سلول بنیادی	اخلاق
۲ هسته	اصول کلی و ضروری
۳ ماده وراثتی	خیرخواهی در محیط ۳۶۰ (محیطی که در آن همه صاحبان حق اعم از خانواده، محیط کار، زندگی شهری، محیط زیست و... حضور دارند و خیرخواهی ایجاد می‌کند که حقوق همه را بشناسد و رعایت کند) (برای آگاهی بیشتر، رک: قراملکی، ۱۳۹۳: ۶۳)
۴ تمایزهای سلولی	امور مجاز
۵ رشد زیست‌شناختی	تعالی و گسترش
۶ مراقبت زیست‌شناختی	مراقبت معنوی
۷ محیط	شرایط اخلاقی
۸ حیات زیست‌شناختی	حیات فراطبیعی
۹ مرگ زیست‌شناختی	مرگ اخلاقی
۱۰ نظم زیست‌شناختی	نظم اخلاقی
۱۱ برنامه‌ریزی زیست‌شناختی	برنامه‌ریزی اخلاقی
۱۲ کدهای اطلاعاتی	ملکات
۱۳ تقویت و تضعیف زیست‌شناختی	تقویت و تضعیف معنوی

۱۴	تبادل زیست‌شناختی	تعامل انسانی
۱۵	تقدم هستی بر ماهیت	تقدم هستی بر ماهیت
۱۶	قابلیت تغییر اساسی زیست‌شناختی	قابلیت تغییر اساسی اخلاقی
۱۷	قابلیت ترمیم و بازسازی زیست‌شناختی	قابلیت ترمیم و بازسازی روحی
۱۸	قابلیت تقویت عملکرد زیست‌شناختی	قابلیت تقویت عملکرد معنوی
۱۹	تفاوت عملکرد در محیط‌های مختلف	تفاوت عملکرد در محیط‌های مختلف
۲۰	قابلیت دخل و تصرف ارادی	قابلیت دخل و تصرف ارادی
۲۱	استفاده درمانی زیست‌شناختی	استفاده درمانی اخلاقی

تشابه معرفت‌شناختی

حوزه منبع	حوزه هدف	
۱	سلول‌های بنیادی می‌توانند بحسب همه‌توان بودن، پرتوان بودن و چندتوان بودن به ترتیب، یک فرد کامل و سلول‌های برون جنینی (جفت)، غالب سلول‌های فرد و بخش محدودی از سلول‌ها را بسازند.	اصول اخلاقی به حسب زیست‌نوع‌های مختلف انسانی و محیط‌های مختلف دینی و... رشد می‌کند و می‌تواند رویش‌های اخلاقی متنوعی را شکل دهد که با همه تفاوت‌هایشان در اصول و هسته اصلی مشترک هستند؛ اصولی همانند عدالت و خیرخواهی که شهوداً دریافت می‌شود و محیطی چون دین بر آن صحنه می‌گذارد.
۲	افزون بر تأثیر شرایط محیطی بر سلول‌های بنیادی و تغییرات ژنی برآمده از این شرایط، ژن‌های سلول‌های عادی بزرگسال را می‌توان به نحو ارادی تغییر داد.	تأثیرات محیطی بر اصول اخلاقی اجتناب‌ناپذیر است. اما کنشگر اخلاقی می‌تواند با اراده خویش، تأثیرات محیطی را کنترل کند.
۳	با برنامه‌ریزی مجدد در ژن سلول‌های عادی بزرگسال، این سلول‌ها همانند سلول‌های بنیادی جنینی عمل می‌کند. این برنامه‌ریزی کاربردهای مختلفی دارد. از جمله کاربردهای آن در درمان بیماری‌های همانند سرطان، در دندانپزشکی، در چشم‌پزشکی، در دامپزشکی و تولید اندام کامل و ... است.	با برنامه‌ریزی اخلاقی بطور فردی و سازمانی و مراقبت می‌توان اصول اخلاقی و هسته اصلی اخلاق را در معرض محیط‌های مناسب و تعالی بخش قرار داد و از محیط‌های نامناسب دور کرد. این برنامه‌ریزی کاربردهای مختلفی دارد. از جمله کاربردهای آن نجات پدیدارهای اخلاقی، سامان‌دهی اخلاق اجتماعی، پرهیز از پند بیهوده، اجتناب از گفتمان نمایشی اخلاق، و فاصله گرفتن از «حصر نظر به دلایل در حوزه اخلاق و کم‌توجهی یا بی‌توجهی به علل و زمینه‌های اخلاقی».

بر اساس حوزه مفهومی منبع و هدف و مفاهیم متناظر دو جدول بالا می‌توان این نگاشت‌ها را

مطرح کرد:

نگاشت‌های مرتبط با تشابه هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی

منبع / منابع مورد نظر	نگاشت‌های مفهومی مرتبط
۱ سلول بنیادی	اخلاق بنیادی‌ترین واحد تشکیل دهنده حقیقت آدمی است.
۲ هسته	اخلاق واجد هسته اصلی غیرفروکاهشی است.
۳ هسته	همه بایدها و نبایدهایی که عقل فارغ از شرع و پیش از شرع درمی‌یابد متعلق به هسته اصلی غیرفروکاهشی است.
۴ هسته	بایدها و نبایدهای مرتبط با هسته غیرفروکاهشی، شهودی، و همگانی است؛ با این توضیح که همه با مراجعه به خویش و با واکاوی شهودی این بایدها و نبایدها را درمی‌یابند.
۵ ماده وراثتی و محیط	در اخلاق کدهای اطلاعاتی اخلاق با توجه به میزان نگاه ۳۶۰ درجه و با توجه به شرایط محیطی ترجمه می‌شود.
۶ محیط و تبادل زیست‌شناختی و قابلیت تغییر اساسی زیست-شناختی و تمایزهای سلولی	سلول اخلاقی یک انسان متأثر از محیطی که در آن قرار گرفته به حسب تبادل و تعامل با محیط، تمایزهای قابل توجهی پیدا می‌کند. در این میان نباید از انگاره‌ها، طرح‌واره‌های ذهنی، احساسات و هیجانات و عواطف و تأثیر و تأثر آن در قبال محیط و نقش آن در تمایزهای اخلاقی ناظر به واقع - نه ناظر به اصول- غفلت کرد. از این جهت بنابر استعاره مفهومی سلول، احساسات و عواطف از رده‌شناسی اخلاقی حذف نمی‌شود تا به انقطاع اخلاق از جهان زیسته هرروزینه بیانجامد (برای آگاهی بیشتر، رک: صیادمصور، ۱۳۹۸: ۳۲۳).
۷ محیط و تبادل زیست‌شناختی و قابلیت تغییر اساسی زیست-شناختی و تمایزهای سلولی	سلول اخلاقی یک جامعه انسانی متأثر از محیط پیرامونی و جهانی به حسب تبادل و تعامل با محیط، تمایزهای قابل توجهی پیدا می‌کند.
۸ محیط و تبادل زیست‌شناختی و قابلیت تغییر اساسی زیست-شناختی و تمایزهای سلولی	سلول اخلاقی یک انسان متأثر از تعامل و ارتباط با دین، تمایزهای قابل توجهی پیدا می‌کند.
۹ محیط و تبادل زیست‌شناختی و قابلیت تغییر اساسی زیست-شناختی و تمایزهای سلولی	سلول اخلاقی یک جامعه انسانی متأثر از تعامل و ارتباط با دین، تمایزهای قابل توجهی پیدا می‌کند.
۱۰ محیط و قابلیت تغییر اساسی زیست‌شناختی	سلول بنیادی اخلاقی در محیط دینی با گسترش مصداقی فضایل تمایزهایی می‌یابد.
۱۱ محیط	دین، قانونی جدی در ایجاد انگیزش جهت رعایت و اجرای هسته اخلاقی است.

<p>نگرش‌ها و الگوهای دینی، کدهای اطلاعاتی اخلاق را دستخوش تغییر می‌کند؛ بدین ترتیب، سلول‌های اخلاقی جدیدی شکل می‌گیرند این سلول‌ها در راستای تقویت فضایل، ترجمه و بازتولید شوند.</p>	<p>کدهای اطلاعاتی و محیط و تقویت و تضعیف زیست-شناختی و قابلیت و تمایزهای سلولی تغییر اساسی زیست-شناختی و رشد زیست‌شناختی و قابلیت تقویت عملکرد زیست‌شناختی</p>	<p>۱۲</p>
<p>سلول بنیادی اخلاق متأثر از علل و شرایط اجتماعی و تاریخی همانند امنیت یا ناامنی، صلح یا جنگ، نظم یا آشوب، پایداری یا ناپایداری سبب بروز نگرش‌ها، الگوها و طرزفکرهای خاص یا تضعیف و تقویت آنها می‌شود؛ نگرش‌هایی که سبب بروز الگوهای رفتاری خاصی شود(صلواتی، ۱۳۹۵ الف: ۹۳، ۹۶-۹۸).</p>	<p>محیط و تبادل زیست‌شناختی و تقویت و تضعیف زیست-شناختی و قابلیت تغییر اساسی زیست‌شناختی و قابلیت تقویت عملکرد زیست‌شناختی</p>	<p>۱۳</p>
<p>اخلاق برای اثربخشی نیازمند محیطی مناسب و مراقبت و حراست کامل است.</p>	<p>محیط و مراقبت زیست‌شناختی</p>	<p>۱۴</p>
<p>حیات و رویش‌ها و تمایزات قابل توجه اخلاق در محیط‌های مناسب رقم می‌خورد و سلول بنیادی اخلاق در محیط نامناسب دچار اختلال یا مرگ می‌شود.</p>	<p>محیط و حیات و مرگ زیست-شناختی</p>	<p>۱۵</p>
<p>اخلاق بر اساس بایدها و نبایدهای شهودی ساز و کاری منظم و دقیقی دارد.</p>	<p>نظم</p>	<p>۱۶</p>
<p>زیست اخلاقی نیازمند مراقبت و برنامه‌ریزی درست است.</p>	<p>مراقبت زیست‌شناختی و برنامه‌ریزی و قابلیت تغییر اساسی زیست‌شناختی</p>	<p>۱۷</p>
<p>کدهای اطلاعاتی اخلاق وابسته به محیط ظهور می‌یابد.</p>	<p>کدهای اطلاعاتی و محیط</p>	<p>۱۸</p>
<p>سلول اخلاقی در محیط‌های فرهنگی و سیاسی و دینی تمایزات سلولی متفاوتی پیدا می‌کند.</p>	<p>محیط و تمایز سلولی و قابلیت تغییر اساسی زیست‌شناختی</p>	<p>۱۹</p>
<p>آدمی می‌تواند با اراده خود بایدها و نبایدهای شهودی را در محیطی مناسب نگه دارد یا به محیط آلوده منتقل کند یا از محیط نامناسب به محیط مناسب انتقال دهد.</p>	<p>قابلیت دخل و تصرف ارادی</p>	<p>۲۰</p>
<p>این امکان وجود دارد که بجای اصلاح تک تک رفتارهای نامناسب و قبل‌تر از آن، بجای اصلاح باورها و انگاره‌ها، تمهیدات تعامل و ارتباط دائمی و مناسب با محیط‌های مناسب اخلاقی را فراهم کنیم تا بجای ترجمه کدهای اطلاعاتی ضد اخلاقی، کدهای اطلاعاتی اخلاقی ترجمه شوند یا شاهد رویش و تمایزهای اخلاقی مناسب باشیم.</p>	<p>مراقبت زیست‌شناختی و استفاده درمانی زیست‌شناختی</p>	<p>۲۱</p>

۲۲ محیط و قابلیت ترمیم و بازسازی زیست‌شناختی	فضایل آسیب دیده یا بد تفسیر شده یا وارونه شده در محیط‌های نامناسب اخلاقی به نحو اراده مستقیم یا غیرمستقیم قابل ترمیم و بازسازی است.
۲۳ تفاوت عملکرد در محیط‌های مختلف	باورها و اصول اخلاقی در هسته غیرفروکاهشی اخلاق قرار دارند و غیرقابل تغییر هستند اما عملکرد این اصول در محیط‌های مختلف فرهنگی، متفاوت است. به عنوان مثال، اسکیموها پدران سالخورده شان را در شکار آخر رها می‌کنند تا از دنیا بروند اما آنها این رفتار را نه بخاطر آنکه باور به احترام به والدین ندارند بلکه دقیقاً بخاطر احترام به آنها انجام می‌دهند و این رفتار را مصداقی از اصل احترام به والدین می‌دانند. به عبارتی، آنها کشتن سالخوردگان را در سنین ضعف و کهولت، نوعی حفظ عزت آنها و مایه راحتی شان و از مصادیق احترام می‌دانند. بنابراین، اگر اختلافی در این فقره وجود دارد اختلاف بر سر باورهای ناظر به واقع است نه اصول و باورهای اخلاقی (هولمز، ۱۳۸۵: ۳۵۴؛ فرانکنا، ۱۳۹۲: ۲۲۷-۲۲۸) و آنچه موجب نسبییت اخلاقی است اختلاف در اصول است نه اختلاف در باور ناظر به واقع. بنابراین، شواهد و مثال‌های یاد شده نسبییت در اصول و باورهای اخلاقی خلق نمی‌کنند (برای آگاهی بیشتر، رک: صلواتی، ۱۳۹۵: ۴۲-۴۸). همچنین، این اختلاف در باورهای ناظر به واقع به محیط‌های مختلف بازمی‌گردد و استعاره مفهومی سلول هم درصدد روشنگری در فهم سهم محیط است.
۲۴ تقدم هستی سلول بر ماهیت آن	از آنجاکه در فرد انسانی و جامعه بشری، مراتب اخلاق داریم و با قبض و بسط مصادیق اخلاقی روبرو هستیم اخلاق مقوله صفر و یکی نیست بلکه با حفظ هسته غیرفروکاهشی اخلاق با رویش‌های اخلاقی و به یک معنا با تقدم هستی اخلاق بر ماهیت آن سر و کار داریم.

۵. نتیجه‌گیری

یکم. نگارنده با الهام از مباحث زیست‌شناسی سلولی چهار دسته از استعاره را مطرح کرده است: ۱. استعاره‌های اخلاقی ناتوان؛ ۲. استعاره‌های اخلاقی کم‌توان؛ ۳. استعاره‌های اخلاقی چندتوان؛ ۴. استعاره‌های اخلاقی پرتوان.

استعاره‌های اخلاقی پرتوان، آیدوس اخلاق را روایت می‌کند و به تعالی زیست اخلاقی کمک می‌کند. استعاره سلولی اخلاق از دسته استعاره‌های اخلاقی پرتوان، نامتعارف، و پیچیده است که نگارنده آن را مطرح کرده و از آن برای واکاوی و بازانگاری اخلاق بهره برده است

دوم. پیشینه استعاره‌های اخلاقی همانند اخلاق به مثابه نردبان، اخلاق به مثابه ابزار، اخلاق به مثابه امر ضروری، استعاره‌های متعارفی هستند و نمی‌توانند بطور اثربخش شریان‌های جدی اخلاق را پوشش دهند. به عنوان مثال، آنها قادر نیستند جهانی بودن و منطقه‌ای بودن اخلاق، رویش اخلاقی در محیط‌های مختلف، صفر و یکی نبودن اخلاق و مواردی از این دست را تبیین کنند. اما استعاره مفهومی سلول برای اخلاق، بنابر دوگانه‌هایی چون هسته غیرفروکاهشی و تمایزات سلولی در محیط‌های مختلف، هم جهانی بودن اخلاق را نتیجه می‌گیرد و هم وابسته به فرهنگ و منطقه‌ای بودن آن را. همچنین، با ویژگی‌هایی چون محیط، تبادل، تکثیر، تقدم وجود بر ماهیت، ژن، مراقبت، کدهای اطلاعاتی، و دیگر موارد، بر رویش و ذو مراتب بودن اخلاق تاکید سیستمی دارد.

سوم. استعاره سلولی اخلاق بخوبی می‌تواند از عهده تحلیل مراتب اخلاق و بیانات دینی و عرفانی اخلاق برآید؛ اقوالی همانند: «بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ» (مجلسی، بی تا، ج ۶۸: ۳۷۳، ۳۸۲) و «حسنات الأبرار سیئات المقربین» (رازی، ۱۴۲۳: ۷۰؛ کاشانی، ۱۳۸۵: ۱۶۶). همچنین، به رسمیت شناختن مراتب اخلاق و محیط دینی و عرفانی سبب می‌شود در قبال برخی پدیده‌های اخلاقی دچار اهمال و چشم فرو بستن نشویم و پدیدارهای معنوی در حیطه اخلاق را به دوره تاریخی خاص یا انسان خاص منحصر نکنیم.

پی‌نوشت‌ها

- ^۱ همانند استعاره نردبان، استعاره قله و استعاره ابزار در ادامه به نمونه‌هایی از استعاره‌های ساده اشاره می‌شود.
- ^۲ انگاره تصویر ناتمام اما نسبتاً پایدار زندگی است اما قابل اصلاح و بازانگاری؛ انگاره بخش ناهشیار و ناپیدا و کمتر نقدپذیر وجود آدمی است؛ انگاره می‌تواند زیبا، خوب، سازنده، و موجه باشد یا زشت، بد، ویرانگر، و ناموجه باشد؛ انگاره نقش سه‌گانه‌ای دارد: نقش شناختی، نقش هیجانی، نقش رفتاری؛ انگاره در تمامی احوال آدمی مؤثر است از جمله در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی، انتخاب، ارزش‌آفرینی، احساسات، عواطف، باورها، دوری‌ها و رفتار؛ انگاره در نسبت با طرح‌واره‌های ذهنی، جزئی و متکثر است. به دیگر سخن: اگر طرح‌واره واجد تصویرهای ریشه‌دار و پایدار ذهنی باشد انگاره عضوی از آن است (قراملکی، ۱۳۹۵: ۳۸، ۴۷، ۸۲-۸۵، ۱۲۳-۱۳۸).
- ^۳ طرح‌واره‌ها واجد این ویژگی‌ها هستند: یکم: طرح‌واره‌های ذهنی در مرحله فراشناخت قرار دارند؛ دوم: طرح‌واره‌های ذهنی راهنمای زندگی و عمل هستند؛ سوم: طرح‌واره‌های ذهنی می‌توانند مخرب یا سازنده باشند؛ چهارم: طرح‌واره‌های ذهنی بطور شبکه‌ای با دیگر باورهای ما مرتبط هستند؛ طرح‌واره‌های ذهنی پشت‌صحنه زیست اخلاقی را سامان می‌دهد.

امروزه دو نوع ژن درمانی مطرح است که عبارتند از: (۱) ژن درمانی Ex Vivo و (۲) ژن درمانی In Vivo. در ژن درمانی Ex vivo، ژن، نخست به سلول‌های کشت شده (به عنوان مثال سلول‌های مغز استخوان) منتقل می‌شود و سپس مجدداً به بیمار انتقال می‌یابد و در ژن درمانی in vivo، ژن‌ها مستقیماً به سلول‌های بافت خاص بیمار منتقل می‌شود.

References

- Baharvand, Hossein; Kazemi Ashtiani, Saeed (2005) “Embryonic Stem Cells: Concepts and Potentials”, *Yakhteh Journal*, Vol. 7 (27): 178-193. (in persian) <https://www.sid.ir/fa/JOURNAL/ViewPaper.aspx?id=27040>
- Burke, Michael (2014) *The Routledge Handbook of Stylistics*, London: Routledge Taylor Francis Group and New York.
- Croft, William; Cruse, Alan (2004) *Cognitive Linguistics*, Cambridge University Press.
- Cyndy D.; Samberg (2006) *Cell Therapy, Stem Cells and Brain Repair (Contemporary clinical Neuroscience)*, Humana Press, Totowa, New Jersey.
- Frankena, William Kay (2013) *Philosophy of Ethics*, trans. Hadi Sadeghi, Qom: Taha. (in persian)
- Fanaei, Abolghasem (2005) *Religion in the Scale of Morality*, Tehran: Sarat Cultural Institute. (in persian)
- Gharamaleki, Ahadfaramarz (2014) *Professional Ethics*, Tehran: Majnoon Publishing. (in persian)
- Gharamaleki, Ahadfaramarz; Naskhian, AliAkbar (2016) *Ghodrat Engareh*, Tehran: Majnoon Publishing. (in persian)
- Hassanzadeh Amoli, Hassan (2008) *Courses On the Explanation of the Chapters of Qaisari Ruling*, first edition, Qom: Book Garden. (in persian)
- Heidegger Martin (1988) *Pathmarks*, edit. William McNeill, Cambridge University Press.
- Holmes, Robert L. (2006) *Fundamentals of Philosophy of Ethics*, trans. Masoud Olya, Tehran: Phoenix. (in persian)
- Huard Johnny; Chancellor, Michael B. (2004) *Gene Therapy Using Muscle-Derived Stem Cells Christopher Chermansky*, in *Adult Stem Cells*, Humana Press, Totowa, New Jersey.
- Kashani, AbdulRazzaq (2008) *Description of the Houses of Others*, edit. Mohsen Bidarfar Qom: Bidar Publications. (in Arabic)
- Kövecses, Zoltán (2010) *Metaphor: A Practical Introduction*, Second Edition Exercises written with Réka Benczes Zsuzsanna Bokor Szilvia Csábi Orsolya Lazányi Eszter Nucz.
- Kövecses, Zoltán (2000) *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling* (Studies in Emotion and Social Interaction), New York: Cambridge University Press.

- Kövecses, Zoltán (2005) *Metaphor in Culture Universality and Variation*, New York: Cambridge University Press.
- Kövecses, Zoltán (1986) *Metaphors of Anger, Pride, and Love, Lexical Approach to the Structure of Concepts*, John Benjamins Publishing Company.
- Lakoff, George (1993) *The Contemporary Theory of Metaphor In Metaphor and Thought*, edit. Andrew Ortony, New York: Cambridge University Press.
- Lakoff, George; Johnson, Mark (1980) *Metaphors We Live by*, University of Chicago Press.
- Lanza Robert; Gearhart John; Hogan Brigid; Melton Douglas; Pedersen Roger; Thomas E. Donnell; Thomson James; West Michael (2006) *Essentials of Stem Cell Biology*, Elsevier.
- Lewis, Michael (2005) *Heidegger and the Place of Ethics*, Continuum.
- Majlisi, MohammadBaqir bin MohammadTaqi (without date) *Bihar Al-Anwar Al-Jame'a for the News of the Imams of Athar* (peace be upon them), investigation. AbdulZahra and Mahmoudi. (in Arabic)
- Max Black (1993) “More about Metaphor” In *Metaphor and Thought*, edit. Andrew Ortony, New York: Cambridge University Press.
- Rachel, James (2010) *Philosophy of Ethics*, trans. Arash Akhgari, Tehran: Hekmat Publications. (in Arabic)
- Razi, AbuZakaria Yahya bin Mu'adh (1423) *The Jewel of Sufism*, Cairo: School of Etiquette.
- Sadeghi Massoud (1399) “New Conceptual and Analytical Metaphor of its Role in Ethics”, *Philosophical Reflections*, Vol. 10 (24): 235-255. (in persian) http://phm.znu.ac.ir/article_36936.html
- Salavati Abdullah (2016a) “Cellular Theory of Ethics with Emphasis on the Opinions of Allameh Tabatabai”, *Philosophical Reflections*, Vol. 16 (2): 110-87. (in persian) https://jipt.sbu.ac.ir/article_96493.html
- Salavati Abdullah (2016b) “Critique and Study of Moral Relativism from The Perspective of Allameh Tabatabai”, *Mirror of Knowledge*, Vol. 6 (16): 58-35. (in persian) http://phm.znu.ac.ir/?_action=article&keywords=
- SayadMansour, Alireza (2020) “Maternal Allegory-For /Instead-of-Moral Responsibility in The Phenomenological Thought of Emmanuel Levinas”, *Philosophical Investigations*, Vol. 13 (29): 336-320. (in persian) https://philosophy.tabrizu.ac.ir/article_8790_976f96ae61190e07f48f9ab85abaf138.pdf
- Turksen, Ursad (2004) *Adult Stem Cells*, Humana Press, Totowa, New Jersey.